

Osaamista ja osaamisen jakamista tarvitaan innovaatioiden syntymiseen

6.2.2025

Pienten ja keskisuurten yritysten kyky kilpailla ja innovoida on merkittävä alueellisen talouskasvun moottori. Innovaatioiden syntymiseen liittyy tunnistetusti useita tekijöitä, joista yksi on osaaminen.

Tässä esitellyt tulokset pohjautuvat Etelä-Pohjanmaalla, Satakunnassa ja Keski-Pohjanmaalla toteutettuihin yrityshaastatteluihin (yhteensä 60 kpl). Haastattelut toteutettiin TKI-arvioinnin työkalun avulla. Reilun tunnin aikana haastateltavien kanssa käytiin lävitse teknologiaan, osaamiseen, verkostoihin, innovaatiovisioon, prosesseihin sekä asiakkaisiin ja markkinoihin liittyviä väittämiä. Haastateltavat perustelivat, miksi heidän valitsemansa väite sopi heille parhaiten.

TKI-arvioinnin vastauksista käy ilmi, että työntekijöitä koulutetaan tarpeen mukaan ja tarjolla olevista koulutuksista kerrotaan. Useat vastaajat kokivat sopivien koulutusten löytymisen kuitenkin hankalaksi. Tähän saattaa vaikuttaa esimerkiksi selvityksessä laajasti esiin tullut budjetoinnin puuttuminen. Henkilöstön on vaikea suunnitella ja ehdottaa koulutusta itselleen, kun etukäteen ei tiedä, kuinka paljon se saa maksaa. Suositeltava tapa olisikin pohtia koulutustarpeita systemaattisesti ja järjestää säännöllisesti koulutusta koko henkilökunnalle sekä antaa tiedoksi budjetti kouluttautumiselle.

Arvioinnissa saatujen vastausten perusteella voidaan todeta, että yrityksen vahvuudet ja heikkoudet tunnettiin melko hyvin. Yritysten omia vahvuuksia ja heikkouksia analysoidaan ja oma ydinosaaminen tunnistetaan hyvin. Niistä ei kuitenkaan käydä keskustelua mitenkään säännöllisesti tai järjestelmällisesti eikä niitä käsitellä johdon kokouksissa.

Osaamispääoman kasvattaminen oli yrityksillä omien arvioidensa mukaan parhaiten hallussa. He pohtivat osaamistarpeita ja ennakoivat tulevia tarpeita. Yritykseen kertynyt tieto tunnistetaan ja työntekijöiden osaamista hyödynnetään laajasti. Säännöllisiä keskusteluja voitaisiin käydä vieläkin enemmän.

Maailma muuttuu, uutta osaamista tarvitaan

Innovaatiotoiminnan kannalta katsottuna jatkuva oppiminen on tärkeää. Se koostuu työntekijöiden kouluttamisesta, tiedonhankinnasta ja tiedon jakamisesta. Toimintaympäristö muuttuu, asioista tulee lisää tietoa, tulee uusia menetelmiä ja tapoja. Ei ole sellaista pistettä, jossa voisi todeta, että nyt tiedetään ja osataan kaikki tarpeellinen.

Joskus koulutus koskee kaikkia työntekijöitä. Usein kuitenkin vain yksi tai muutama henkilö käy tietyn koulutuksen. Tällöin olisi hyvä kannustaa jakamaan osaamista työyhteisön muillekin jäsenille. Tiedon ja osaamisen jakamiseen on hyvä rohkaista ja siihen tulee myös varata aikaa.

Haastatteluissa tuli ilmi, että osaamispääomaa voitaisiin ja haluttaisiin hyödyntää nykyistä paremmin. Henkilö otetaan töihin useimmiten johonkin tiettyyn tehtävään ja voi käydä niin, että hänellä oleva muu osaaminen jää vaille huomiota. Yrityksen toiminnan kannalta olisi hienoa, jos työntekijöiden koko osaaminen olisi tiedossa ja muistissa, vaikka kaikkea osaamista ei aina voitaisikaan hyödyntää. Tälle osaamiselle voi olla hyvinkin jossain myöhäisemmässä yhteydessä käyttöä, kun mietitään uusia tapoja tehdä asioita. Muodollisten koulutusten lisäksi on esimerkiksi harrastusten kautta tulevaa osaamista, jota moni voisi haluta hyödyntää myös työssään.

Kun yritys on sen kokoinen, että työntekijät kohtaavat toisiaan arjessa ja tekevät asioita yhdessä, tunnetaan ja tiedetään toisten osaaminen suhteellisen hyvin. Kun yrityksen koko kasvaa, eivätkä ihmiset enää kohtaa päivittäin tai työskentele samojen tehtävien parissa, voi osaamista jäädä ikään kuin piiloon. Siksi on hyvä pyrkiä säännöllisyyteen osaamisen kartoittamisessa, koulutustarpeiden arvioinnissa ja epämuodollisen tiedonvaihtoon sopivien tilaisuuksien järjestämisessä.

Tulokset perustuvat InnovaatioSilta: Pk-yritykset ja AMK:t yhdessä yli innovaatioesteiden -hankkeen tuloksiin. Hankkeen toteutuksesta vastaavat kolme korkeakoulua, Centria, SeAMK ja SAMK. Hanke rahoitetaan Työ ja elinkeinoministeriön toimintaympäristön kehittämisavustuksesta, Keski-Suomen ELY-keskuksen kautta.

Hankkeen tulokset on kokonaisuudessaan luettavissa sivulta InnovaatioSilta: Pk-yritykset ja AMK:it yhdessä yli innovaatioesteiden – SeAMK Projektit **Salla Kettunen**
asiantuntija, TKI ja InnovaatioSilta -hankkeen projektipäällikkö
SeAMK

Aila Hemminki
asiantuntija, TKI
SeAMK

Saija Råtts
lehtori

SeAMK